

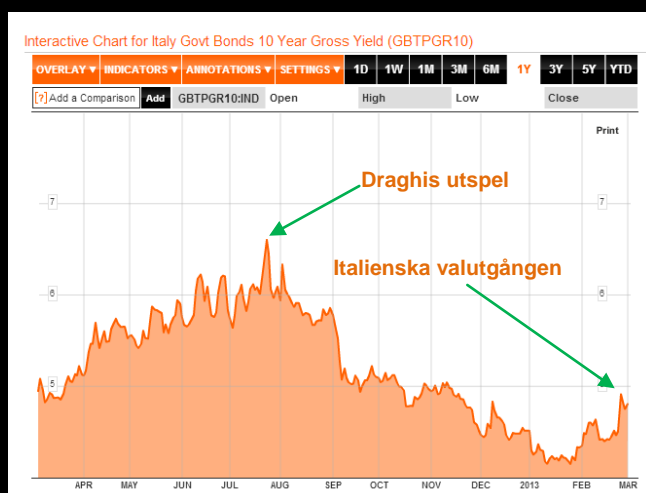
Eurokrisen tar ny fart

Under andra delen av 2012 avtog den tidigare akuta finansiella turbulensen inom euroområdet avsevärt och räntorna sjönk markant från tidigare kritiska nivåer hos de värst utsatta länderna. En viktig anledning till denna utveckling var ECB-chefen Mario Draghis uttalande i slutet av juli. "Inom vårt mandat är ECB redo att göra vad som krävs för att bevara euron. Tro mig det kommer att vara tillräckligt." Uttalandet tockades allmänt som att ECB åter var beredda att intervensera med köp på krisländernas obligationsmarknader om räntenivåerna skulle nå hotande nivåer.

Under inledningen av 2013 har det varslats om ny finansiell oro i eurozonens krisländer. Resultatet av det nyligen genomförda italienska valet verifierar dessa farhågor. Orsaken till den nu stigande nervositeten är inte enbart situationen i Italien, i flera av krisländerna råder ett instabilt läge med risk för eventuella nyval. Tillståndet ökar oron om att överenskommelser som gjorts med internationella kreditgivare då inte längre kommer att gälla.

SEB:s chefsekonom Robert Bergqvist sade nyligen att "Det krävs bara en liten gnista för att tända hela den här krutdurken igen." Samtidigt gör europeiska politiker tappra försök att invagga oss i en falsk säkerhet om att eurokrisen snart är ett minne blott. I grunden finns dock en allmän politisk fruktan för att euro-samarbetet skall rämna. Grundläggande ekonomiska fundament pekar också i samma riktning.

Knäckfrågan för Europa är hur mycket sparpolitiken bromsar tillväxten när EU-länderna nu försöker gå igenom en smärtsam och långsiktig anpassning till lägre belåningsgrader.

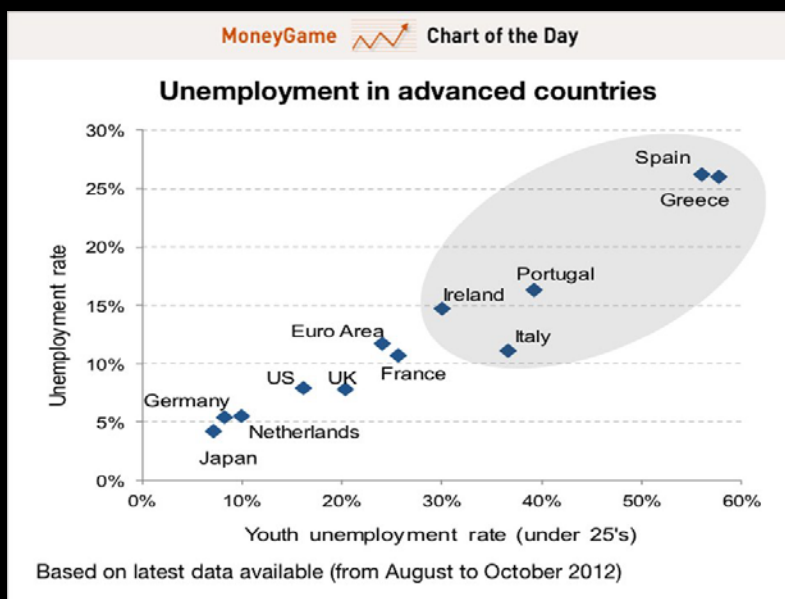

Diagrammet till vänster visar det senaste årets utveckling för 10-åriga italienska obligationer.

Flera av krisländerna brottas också med en social kris som är en tickande bomb. I en ny rapport skriver 17 ledande ekonomer att Europa rör sig mot en katastrof av enorma proportioner - såväl ekonomiskt som humanitärt. Det finns fortfarande en möjlighet att rädda unionen - men då krävs det drastiska lösningar. Internationella rödakorskommittén varnar också för en liknande situation då miljoner européer som för inte så länge sedan var ganska välmående nu har svårt att skaffa mat. Europa bör därför förbereda sig på folkliga uppror, liknande dem som skakat Nordafrika.

Krisländernas arbetslöshetssiffror talar också sitt tydliga språk. Diagrammet nedan visar de senaste tillgängliga samlade data från augusti till oktober 2012.

Vi ser att alla de så kallade krisländerna har oacceptabelt höga siffror. Grekland och Spanien är mest illa ute med en arbetslöshet på drygt 25 procent och där nära sex av tio ungdomar under 25 år står utan arbete. Den senaste statistiken visar också att hela euroområdets arbetslöshetssiffror rör sig i området nära 12 procent (Eurostat 11,9 procent januari 2013.).

Vi skall titta på en något mer detaljerad redogörelse för problemen i respektive krisland.

Frankrike: Farhågor har tidigare uttryckts om att landet är i en allvarig ekonomisk kris. Denna oro har under de senaste månaderna accentuerats. President Francois Hollande har redan tvingats till flera avsteg från förra årets vallöften. Hollande har bland annat pressats till att göra kraftiga åtstramningar i den franska statsbudgeten för att uppnå EU:s treprocentsmål för underskott av BNP, ett mål som i dagsläget ser ut att misslyckas.

Sedan förra årets regeringsskifte har arbetslösheten och levnadskostnaderna skjutit i höjden vilket nyligen fick Arbets- och Sysselsättningsministern Michel Sapin att uttala sig om situationen med orden "Vi har en stat men en stat som är helt bankrutt".

Den franska industriproduktionen är i dag på 1997 års nivå och den tilltagande krisen i bilindustrin är ett av orosmolnen. Under november månad 2012 sjönk försäljningen av franska bilmärken med chocksiffrorna 28 procent vilket kan tvinga de franska biltillverkarna till uppsägningar i mångtusental.

Grekland: För Greklands del verkar det inte finnas någon ände på problemen. Kort efter att en ny utbetalning på €3,2 miljarder från de nuvarande stödlånen beslutades i januari beräknade IMF att Grekland under 2015-16 är i behov av ytterligare en bailout på cirka €9,5 miljarder. IMF bedömer också att landets BNP kommer att sjunka med ytterligare 4,2 procent under innevarande år.

I januari röstade parlamentet också igenom ett nytt skattepaket som innebär ökade skatter på företagsvinster och egendom samt ökande inkomstskatter. Skattehöjningarna är en del av en större reform som väntas i april. Reformen innehåller förslag som kritiserats starkt av oppositionen. Protester från opposition samt strejkaktioner och gatuprotester ökar också sannolikheten för ett nyval, ett val som enligt bedömare skulle utfalla med en storseger för vänsteralliansen [Syryza](#). En sådan valgång riskerar att resultera i upprivna avtal med de nuvarande kreditgivarna vilket skulle ytterligare elda på den finansiella krisbrasan.

Irland: Det just nu minst turbulenta landet av eurozonens krisländer. Siffror från [Eurostat](#) visar för 2:a och 3:e kvartalet 2012 på något växande BNP-siffror, detta i stark kontrast till övriga krisländer inom eurozonen. Även arbetslösheten har under 2012 visat på en marginell nedgång, dock från relativt höga siffror på nära 15 procent.

Italien: Här lyser nu röda varningssignaler med full kraft. Oron inför det nu genomförda valet var stor och farhågorna visade sig också vara berättigade.

Missnöjespartiet *Movimento 5 stelle* (Movement fem stjärnor) fick stora framgångar och är landets nu största parti. Detta har skapat ett parlamentarisk dödläge där positionerna i det närmsta verkar helt låsta med i nuläget den helt kompromisslöse partiledaren Beppe Grillo i spetsen för *Movimento 5 stelle*. Den rådande situationen har redan lett till spekulationer om ett nyval under innevarande år.

I värsta fall kan detta leda till en fortsatt och långvarig politisk handlingsförlamning vilket riskerar att tvinga Italien att be om krisstöd liknande det Grekland, Portugal och Irland redan erhållit. En bailout i storleksordningen av italienska mått skulle allvarligt urholka [ESM-mekanismen](#).

Arbetslösheten var en avgörande orsak bakom framgångarna för populisterna Beppe Grillo och dagarna efter valet kom ny statistik som bekräftar det svåra läget på italiensk arbetsmarknad. Arbetslösheten lyfte från 11,3 procent i december till 11,7 procent i januari, den högsta nivån sedan jämförbara mätningar inleddes 1992. Även ungdomsarbetslösheten ökade till en ny rekordnivå på 38,7 procent, upp från tidigare 37,1 procent.

Portugal: Under inledningen av mars har landet sett stora demonstrationer mot nedskärningar och krav på att åtstramningsåtgärderna rivs upp, att högerregeringen avgår och att nyval hålls. Demonstrationerna följer på de största skattehöjningarna i mannaminne. Missnöjesyttringarna är de största sedan september, då regeringen tvingades backa ifrån en del av sina åtstramningsåtgärder. Bilden nedan visar demonstrationen i Lissabon den 2 mars då man beräknade att en halv miljon människor deltog.

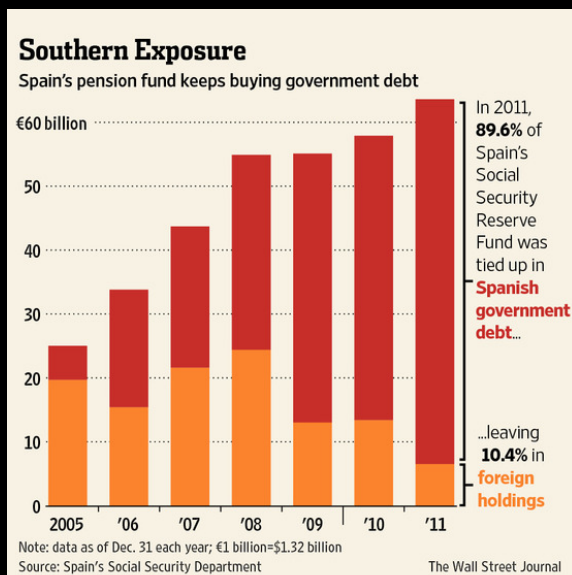
Spanien: Madrid har länge stått på randen till att tvingas be om nödlån från ECB. Högerregeringen har hitintills stretat emot trots relativt höga lånekostnader. En ny våg av lånefördyring i kombination med ytterligare sänkta kreditbetyg kan dock tvinga den spanska regeringen att krypa till korset.

Listan på de spanska problemen kan göras lång, tillväxten i landet fortsätter att minska samtidigt som nya uppgifter visar på fortsatt stigande arbetslöshet. Under 4.e kvartalet 2012 nåddes den nya rekordnivån 26,2 procent.

Den sedan i maj 2012 nationaliserade krisbanken [Bankia](#) gjorde under fjolåret en brakförlust på 19 miljarder euro. I slutet av 2012 fick banken en utbetalning på 18 miljarder euro från EU, detta för att rädda bankens fortsatta existens. 350.000 aktieägare däribland många småsparare får i samband med detta se alla sina besparingar gå upp i rök.

The Social Security Reserv Fund är en statlig fond som skall garantera framtida spanska pensionsutbetalningar. Det har nu visat sig att man lite i skymundan, av fondens värde på runt €65 miljarder, investerat runt 90 procent i osäkra spanska statslån. Detta i avsikt att hålla nere räntenivåerna i brist på andra intresserade köpare. Åtgärden får ses som ytterst allvarlig då den kan äventyra framtida spanska pensionsutbetalningar. Under november månad 2012 tvingades regeringen att dra tillbaks €4 miljarder för att säkra den aktuella månadens pensionsutbetalningar.

Diagrammet till vänster visar storleken på pensionsfondens köp av osäkra spanska statslån. 2011 var 89,6 procent av fondens kapital bundet i den spanska statskulden.

Skall vi avslutningsvis begrunda den aktuella situationen så slås vi framför allt av de höga arbetslöshetssiffrorna. Enbart i de 17 euroländerna fanns under november månad 2012 över 3,7 miljoner arbetslösa ungdomar under 25 år, en ökning med 420.000 jämfört med året innan. Ett så stort antal ungdomar, många av dem frustrerade över sin situation, kan snabbt starta oroligheter och sätta gatorna i brand. Internationella rödakorskommitténs varningar om folkliga uppror känns inte obefogad, speciellt inte som den ekonomiska situationen för euroländerna nu verkar försämrats ytterligare några steg. Av samma anledning riskerar flera av krisländerna dessutom att tvingas gå till nyval, något som kan försvåra läget än mer med risk för upprivna kreditgivningsavtal.

Mvh Rune